

Plenum

Fredag 9.12.2016 kl. 13.01—15.57

17. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av sjukförsäkringslagen och av 6 och 8 § i lagen om underhållsstöd samt till vissa lagändringar som har samband med en ändring av äktenskapslagen

Regeringens proposition RP 232/2016 rd

Utskottets betänkande ShUB 40/2016 rd

Första behandlingen

Talman Maria Lohela: Ärende 17 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger social- och hälsovårdsutskottets betänkande ShUB 40/2016 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslagen. I plenum 8.12.2016 bordlades ärendet till detta plenum så nu fortsätter den allmänna debatten.

Debatt

15.17 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys ehdottaa muutettavaksi sairausvakuutuslakia ja elatustukilakia. Pääosa ehdotetuista muutoksista on seurausta jo vahvistetusta lainmuutoksesta, jolla avioliittolain säännökset muutettiin sukupuolineutraaliin muotoon. Lailla muutetaan sairausvakuutuslain vanhempainpäivärahasäännöksiä, elatustukilakia, ja esityksen tavoitteena on parantaa eri ja samaa sukupuolta olevien parien yhdenvertaista oikeutta sosiaaliturvaan. Esitys liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti jo vahvistetun avioliittolain muutoksen kanssa 1. päivä maaliskuuta 2017.

Vaikka tämä lakiesitys on liitännäislaki liittyen tasa-arvoiseen avioliittolakiin, tällä lailla on myös merkittäviä muutoksia heteroperheille, muun muassa isien tilanteeseen. Valiokunta päätyi lisäämään kaksi uutta pykälää tähän esitettyyn lakiesitykseen, ja ne liittyvät isyysrahaan ja vanhempainrahaan.

Valiokunta ehdotti pykälään uutta 2 momenttia, jonka mukaan lapsen hoidosta vastaavalla isällä on oikeus isyysrahaan, vaikka lapsen äiti ja isä eivät elä yhteisessä taloudessa avio- tai avoliitossa. Kyseessä on esimerkiksi sellainen tilanne, jossa lapsen biologinen äiti ja biologinen isä ovat eronneet eivätkä enää elä yhteisessä taloudessa avio- tai avoliitossa, samoin kuin tilanne, jossa lapsen biologinen äiti ja biologinen isä eivät ole lainkaan eläneet yhteisessä taloudessa avio- tai avoliitossa. Säännöstä sovelletaan myös silloin, kun lapsen adoptioäiti ja adoptioisä ovat eronneet tai kun lapsen biologinen äiti ja hänen avio- tai avopuolisonsa tai rekisteröity puolisonsa ovat eronneet. Isän katsotaan vastaavan lapsen hoidosta, jos lapsi asuu isän luona tai jos isä pääasiallisesti vastaa lapsen hoidosta tai sen järjestämisestä sekä lapsen huollosta arjessa.

Punkt i protokollet PR 128/2016 rd

Vanhempainrahaa ehdotetaan 1 momentin toinen säännös siirrettäväksi muutettuna pykälän 2 momenttiin. Esitys kuuluu näin, että "säännöksen mukaan lapsen isällä, joka vastaa lapsen hoidosta, on oikeus vanhempainrahaan, vaikka lapsen äiti ja isä eivät elä yhteisessä taloudessa avio- tai avoliitossa".

Nämä kaksi esitettyä muutosta ovat tärkeitä asioita, ja niitä on pitkään odotettu toteutuvaksi, ja nyt tällä lakiesityksellä korjataan myös nämä asiat. On hyvä asia, että isien oikeudet tulevat huomioiduksi näin merkittävällä tavalla. Eli tulevaisuudessa biologinen isä, joka hoitaa lastaan mutta ei ole asunut avio- tai avoliitossa äidin kanssa, on oikeutettu samoihin oikeuksiin. Yhdenvertaisuus paranee, ja sanoisin myös, että tämä lakiesitys nostaa isän siihen arvoon kuin isän kuuluukin nousta.

Toki lakiesityksessä on edelleen myös jotain, mitä tulevaisuudessa voimme korjata. Näissä asioissa ylipäänsäkin aina on kehittämisen varaa.

Valiokunta esittää lausumaa tähän loppuun: "Eduskunta edellyttää, että hallitus jatkaa sosiaali- ja terveysministeriössä tehdyn selvitystyön pohjalta erilaisten perheiden perhevapaja järjestelmän ja siihen liittyvän lainsäädännön kehittämistä, jotta perheiden erilaiset elämäntilanteet huomioitaisiin yhdenvertaisella tavalla."

Arvoisa rouva puhemies! Esimerkiksi isän uuden puolison oikeutta vanhempainvapaa- seen ei vielä ole olemassa, ja on toivottavaa, että tulevaisuudessa tämäkin asia tullaan jos-akin vaiheessa sitten käsittelemään.

Arvoisa rouva puhemies! Meillä on erilaisia perheitä, meillä on erilaisia lapsia — on tärkeää, että me menemme lapsen etu edellä, ja se on se keihäänkaari, jota seurataan. On tärkeää, että lapsella on rakastavat vanhemmat tai rakastava vanhempi. Se on kaikkien etu, se on lapsen etu, se on yhteiskunnan etu. Meidän tulee tehdä kaikkemme sen eteen, että jokainen lapsi tässä yhteiskunnassa saa lähelleen rakastavan vanhemman, on hän sitten isä tai äiti, ja tämä yhdenvertaisuus sitten myös näissä erilaisissa sosiaalietuuksissa vanhemmille annetaan. — Kiitos.

15.22 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Vaikka edustaja Juvonen hyvin kauniisti kuvasi tähän hallituksen esitykseen liittyviä hyviä muutoksia, niin kokonaiskuva, sisältö ei todella toisaalta ole ihan noin auvoinen. Toki tässä hallituksen esityksessä 232, jossa ehdotetaan muutettavaksi muun muassa sairausvakuutuslakia ja elatustukilakia, on monia hyviä kannatettaviakin asioita, mutta sinne sisältyy hyvin monia heikkouksia.

Niin kuin edellisessä jo todettiin, niin tämän on viime kaudella säädetyin sukupuolineutraalin avioliittolain seurausta, joka mahdollisesti tulee voimaan ensi keväänä, ellei nykyistä avioliittolakia saada säilytettyä. Tuohon sukupuolineutraaliin avioliittolakiin, niin kuin tiedämme, kuuluu näitä liitännäislakeja, ja tämä paketti on yksi niistä.

Muistutettakoon tässä alkuun, että lakivaliokuntahan esitti viime kaudella avioliiton säilyttämistä miehen ja naisen välisenä. Lakivaliokunta kiinnitti tuolloin mietinnössään erityistä huomiota siihen, että ennen tuolloin esitettyjen merkittävien perheoikeudellisten lainsäädäntömuutosten toteuttamista olisi tullut laatia lapsivaikutusten arviointi. Tämä on yksi merkittäviä asioita, kun tämä eduskunta itse on itsellensä säätänyt säädökset, että ennen lapsiin kohdistuvia lakimuutoksia lapsivaikutusten arvioinnit tulisi tehdä. Niitä ei tuolloin tehty ja nyt viedään näitä paketteja eteenpäin eikä edelleenkään arvioida eikä tehdä lapsivaikutusarviointeja. Asia nousi nimittäin tuolloinkin valiokunnan asiantuntijakuulemisissa esille.

Punkt i protokollet PR 128/2016 rd

Lapsivaikutusten arvioinnin todettiin valiokunnan mietinnössä perustuvan lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaiseen vaatimukseen asettaa lapsen etu ensisijaiseksi kaikessa lapsiin kohdistuvassa päätöksenteossa. Tuosta lakivaliokunnan mietinnöstä vuodelta 2014 poiketen eduskuntahan hyväksyi tuolloin avioliittolain muutoksen, vaikka muun muassa valiokunnan esiin ottamat lapsivaikutusarvioinnit jäivät täysin puutteellisiksi. Kyse oli siis tuolloin kiireellä valmistellusta ja vain tietyn vähemmistömarginaaliryhmän etuja ajavasta muutoksesta. Muutoksen vaikutukset sen sijaan tulevat koskettamaan paljon paljon isompaa ihmisryhmää. Avioliittolain muutoksen vaikutukset jäivät tuolloin kattavasti arvioimatta, ja nyt jälkikäteen niitä pyritään paikkailemaan.

Katson, että avioliittolain säilyttäminen valiokunnan mietinnön mukaisesti miehen ja naisen välisenä on perusteltua jo pelkästään perheoikeudellisen sääntelyn johdonmukaisuuden kannalta, enkä valitettavasti voi hyväksyä tätä nyt käsillä olevaa hallituksen esitystä.

Esimerkkinä sääntelyyn tulevista epäjohdonmukaisuuksista otan esille tämän hallituksen esityksen mukaiset ehdotukset siitä, että lapsen äidin naispuolisella avio- tai avopuolisella olisi oikeus sekä vanhempain- että isyyssrahaan samoin perustein kuin lapsen äidin miespuolisella avio- ja avopuolisella ja että samaa sukupuolta olevalle avioparille, joka adoptoi lapsen yhdessä, ehdotetaan oikeutta yhteen isyyssrahakauteen. Isyyssraha on perustellusta syystä määritelty lapsen isälle maksettavaksi etuudeksi, ja se pitää sellaisena jatkossa säilyttää ja turvata isän oikeus isyyssrahaan. On näin ollen ristiriitaista, että isyyssraha voitaisiin laissa määrittää maksettavaksi naiselle. Tiettyjä tällaisia hyvin yksinkertaisia juuritason ristiriitoja jo pelkästään en soisi Suomen lainsäädäntöön säädettävän.

Lainsäädännöllä ei myöskään tule huonontaa biologisen vanhemman oikeuksia ehdotetun kahden samaa sukupuolta olevan vanhemman vahvistamisen kustannuksella. Minä katson, että hyvänä vanhempana, hyvänä kasvattajana, hyvänä huoltajana voi toki toimia todella monia ja suorittaa sen tehtävän hyvin. Mutta missään tilanteessa mielestäni Suomessa ja Suomen lainsäädännössä ei saisi polkea tai vähentää biologisten äitien tai biologisten isien osuutta ja heidän mahdollisuuksiaan osallistua ja oikeuksiaan omaan biologiseen lapseensa.

Adoptiovanhemmistahan meillä säädetään adoptiolainsäädännössä, joten kovasti arvostamani adoptiovanhempia, adoptioäitejä ja -isiä en tässä puheessa nyt sitten käsittele.

Näiden nyt esitettävien muutosten osalta totean lisäksi, että kyse on avioliittolain muutoksen tavoin erittäin kiireellä tehdystä esityksestä, jossa vaikutuksia ei ole riittävän kattavasti arvioitu ja jossa asiaa on katsottu vain pienen marginaaliryhmän kannalta. Lakiehdotukset perustellaan avioliittolain muuttamisen kautta unohtamalla samalla muut vaikutuksen kohteeseen kuuluvat isot ihmisryhmät, ensisijaisesti lapset ja biologiset isät. Samoin näkökulmat eroperheiden osalta on unohdettu täysin. Nykyinen lainsäädäntömme ei huomioi riittävästi lasten isiä, vaikka sukupuolisyrijintä on kielletty YK:n ihmisoikeuksien julistuksessa sekä EU:n lainsäädännössä. Lainsäädäntömme ei myöskään nykyisen muotoisenaan mahdollista riittävästi isien osallistumista lasten hoitoon. Hallituksen esityksen mukaiset ehdotukset heikentävät lisäksi entisestään isien asemaa.

Asiassa kuullut asiantuntijat pitivät epäkohtana sitä, että lapsen hoidosta vastaavalla isällä ei nykyisin ole lainkaan oikeutta vanhempainpäivärahoihin, jos hän ei ole tai ei ole ollut avio- tai avoliitossa lapsen äidin kanssa. Näissä tilanteissa lasta hoitavalla isällä ei ole oikeutta lainkaan vanhempainrahaan esimerkiksi silloin, kun lapsen äiti on sairastunut eikä kykene hoitamaan lastaan ja lapsi asuu isän luona. Pidän lähtökohtaisesti tietenkin hyvänä

Punkt i protokollet PR 128/2016 rd

muutosesityksenä valiokunnan ehdotusta siitä, että nykyistä tai aiempaa avio- tai avoliittoa lapsen äidin kanssa ei edellytetä lasta hoitavalta isältä vanhempain- tai isyysrahan saamiseksi silloin, kun hän todellisuudessa ja käytännössä hoitaa lasta.

Hoidosta vastaavan isän ohella tässä tulisi paremmin huomioida myös hoitoon osallistuva isä. Eli nythän tässä määritellään, että hoidosta kokonaan vastaava isä huomioidaan, mutta jäävät tyystin huomioimatta ne biologiset isät, jotka osallistuvat hoitoon. Esitetty muutos on näin ollen liian yksipuolinen, eikä sitä voi tällaisenaan kannattaa. Tarvitaan huomattavasti parempi kokonaisuudistus, jossa huomioidaan paremmin biologisten isien oikeuksien parantaminen kaikissa tilanteissa ja edistetään isien osallistumista ja mahdollisuuksia lasten hoitoon.

Esimerkiksi vanhempainraha-oikeutta on nykylaissa rajoitettu siten, että ainoastaan lapsen äidin luona asuva isä taikka isä, joka hoitaa lasta kokonaan yksin, voi saada vanhempainrahaa ja vanhempainvapaata. Näin ollen esimerkiksi eronnut isä, joka hoitaa lastaan 50 tai jopa 90 prosenttia ajasta, ei ole oikeutettu vanhempainrahaan. Ja esimerkiksi aktiivisesti 30—50 prosenttia ajasta lastaan luonaan pitävä etävanhempi ei voi saada vanhempainrahaa, kunnallista perheasuntoa, yksinhuoltaja-avustusta, lapsilisää eikä muitakaan vastaavia tukia, koska lapsi ei virallisesti lainkaan asu hänen luonaan eikä lapsi nykyisen lainsäädännön mukaan kuulu etävanhemman perheeseen. Lapsille pitäisi näin ollen antaa mahdollisuus kuulua yhtä aikaa molempiin eri perheisiin.

Näitä epäkohtia tämän hallituksen esityksen jälkeen jää koskien valtavan suurta joukkoa isä, nimenomaan biologisia isä, ja tämä on yksi keskeinen syy, minkä takia tällaiseen tätä pakettia en voi hyväksyä ja tulen ehdottomaan sen hylkäämistä.

Kaiken kaikkiaan tästä täytyy tietenkin sanoa, että niin kuin sukupuolineutraali avioliittolaki ja sen hyväksyminen olivat kiireellä rykättyjä asioita, pienen marginaalivähemmistön etuja silloin huomioitiin, samoin nyt, kun viedään kiireellä näitä liitännäispaketteja, niihin löytyy kyllä aikaa, niihin löytyy virkamiehiä, käsiä, kirjoittajia samaan aikaan, kun meillä on suuria ja paljon suurempia kansanjoukkoja koskettavia erittäin kipeitä asioita odottamassa käsittelyä. Lasten oikeudet biologiseen isään ja äitiin ja avioliittokäsitys sinänsä, keskeinen instituutio tässä valtiossa, ovat edelleenkin säilyttämisen arvoisia asioita.

Se, mikä tässä kaikessa huolestuttaa hyvin paljon, on se, kuinka meillä säilyy sanan- ja mielipiteen ilmaisun vapaus tässä maassa. Vaikka sukupuolineutraali avioliittolaki ei ole edes tullut vielä voimaan, niin on räikeitä, hämmästyttävän suuria tapahtumia jo tässä vaiheessa, joissa on todettu, että sanan- ja mielipiteen ilmaisun vapautta on pyritty rajoittamaan ja on jo rajoitettu, ja siitä on jo päätöksiäkin olemassa. Näkisin, että tässäkin perusasiassa, mistä nämä kaikki juontavat, silloin, kun säilytämme (Puhemies koputtaa) parisuhdelain ja avioliittolain erillisinä, voimme huolehtia tasa-arvoisesti eri ihmisryhmien oikeuksista (Puhemies koputtaa) ja mahdollisuuksista. Toivoisin, että löytyy tällaista tahtotilaa tältä eduskunnalta.

15.33 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Edellinen puhuja mainitsi, että tarvitaan kokonaisuudistus, ja juuri siihen tällä hallituksen esityksellä ja varsinkin valiokunnan jättämällä lausumaesityksellä kannustetaan. Me kannustamme siihen, että perhevapaajärjestelmän ja siihen liittyvän lainsäädännön kehittämistä jatketaan, ja tämän toivotaan kannustavan etsimään muun muassa näihin epäkohtiin vastauksia, mitä edellinen puhuja mainitsi. Otitte esille etäisät ja sen, että isä osallistuu ajoittain vaikkapa lapsenhoitoon. Kyllä me voimme myös kysyä siitä, että eihän lapsilisääkään makseta kuin vain toiselle vanhem-

Punkt i protokollet PR 128/2016 rd

mista. Elikkä tämä on valtavan iso kokonaispaketti, ja se täytyy sitten eriksensä vielä miettiä ja ratkaista, mitä muuta parannettavaa on.

Mainitsitte myös tässä vastalauseessanne, että lainsäädäntömme ei nykyisen muotoisena mahdollista riittävästi isien osallistumista lastenhoitoon. Minun mielestäni kysymystä siitä, että isät osallistuvat lastenhoitoon, ei lainsäädännöllä suinkaan päätetä, eikä siihen oikeastaan kannustetakaan. Perheet valitsevat tällä hetkellä itse, hoitaako isä vai äiti lasta. Totta kai me toivomme ja kannustamme, että isät entistä enemmän osallistuisivat siihen lastenhoitoon — käyttäisivät tätä vanhempainvapaata, käyttäisivät kotihoidonvapaata, pitäisivät isyysvapaitaan.

Sanoitte, että olisi toivottavaa, että biologisten isien osuutta ei heikennetä, ja kritisoitte sitä ja sanoitte, että tämä esitys ei ole auvoinen. Minun mielestäni tämä on siinä mielessä auvoinen, että tämä korjaa sen epäkohdan, mikä meillä on vallinnut Suomessa liian pitkään: biologisen isän, sen oikean isän oikeus pitää vanhempainvapaata lapsensa kanssa. Minun mielestäni se ei ole pois isältä. Se on äärettömän tärkeä ja hyvä asia, ja se on ennen kaikkea jotakin, mitä me annamme myös lapselle. Elikkä me korostamme ja nostamme sen isän roolin, ja kyllä minä näen ainakin suomalaiset isät niin hyvinä isinä, että ilomielin tämän mahdollisuuden heille suon. Isät rakastavat lapsiaan ja pystyvät hoitamaan, ja on hienoa, että me tällä esityksellä annamme isälle oikeuden vanhempainvapaaseen ja isyysvapaaseen.

15.35 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Juuri aivan niin kuin edustaja Juvonen totesi. Kannatan ilman muuta, niin kuin puheessanikin sanoin, isien mahdollisuuksia ja kaikkea, mitä myös tässä hallituksen esityksessä toisaalta on jo tuotu. Mutta niin kuin nostin tuossa esiin, sinne edelleenkin jää suuria epäkohtia kuitenkin suhteessa isoon joukkoon biologisia isiä. Tämä hallituksen esitys on rykätty kasaan hirveällä vauhdilla ja nimenomaan näinä liitännäislakeina ajatellen sukupuolivähemmistöjä ja sukupuolineutraalia avioliittolakia, niin kuin siitä lähtien, kun se oltaisiin voitu tehdä huolellisemmin ja samanaikaisesti huomioiden kaikki nämäkin biologiset isät, esimerkiksi eroisät ja ne, jotka osallistuvat lapsenhoitoon osittain, ehkä puolet ajasta tai jopa 99 prosenttia, ja jotka edelleenkin tämän muutoksen jälkeen jäävät syrjityiksi. Tämä on nimenomaan se, sanoisinko, tärkein pointtini, että kun me muutamme isien asemaa — ja on korkea aika muuttaa, parantaa nimenomaan biologisten isien asemaa — ja kun on siihen jo tartuttu, niin se oltaisiin voitu tehdä ajan kanssa huolellisemmin ja huomioida nämä. Esimerkiksi Isät lasten asiassa ry:n edustaja, oliko hän nyt varatoiminnanjohtaja, kävi kuultavana, ja hän esitti erittäin selkeitä, muutamia keskeisiä muutostoiveita. Sen sijaan, että olisimme antaneet aikaa tälle alalle ja parantaneet esitystä, tämä esitys viedään nopeasti nimenomaan liitännäislakilähtöisesti pientä vähemmistöä ajatellen eteenpäin, ja se on minusta tässä salissa surullista.

15.37 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä asia, että me käymme täällä tätä keskustelua ja kerromme näitä ajatuksia siitä, mitenkä me näemme ja koemme. Todelakin, Isät lasten asiassa oli meillä kuultavana, ja he esittivät toki muitakin asioita. Me keskustelimme valiokunnassa siitä, että hintalappu kaikelle sille asiamäärälle, mitä toivottiin vietäväksi läpi, oli tällä kertaa mahdollon. Tämä on budjettilaki, ja siitäkin syystä kaikesta siitä on keskusteltava ja varsinkin siitä hintalapusta ja laajasti siitä, mitä ne ajatellut muutokset mahdollisesti vaativat ja tarvitsevat, koska kysymyksessä on paljon erilaisia asioita.

Punkt i protokollet PR 128/2016 rd

Epäkohtia on, aivan kuten, Sari Tanus, mainitsitte, ja niihin toivotaan palattavan. Me teimme tätä meidän lausumaehdotustamme hyvin huolellisesti yhdessä valiokunnassa, muuten yksimielisesti, paitsi kristillisdemokraatit jättivät tämän oman vastalauseensa asiaan. Ja todellakin, tämä lausuma kuuluu näin: "Eduskunta edellyttää, että hallitus jatkaa sosiaali- ja terveysministeriössä tehdyn selvitystyön pohjalta erilaisten perheiden perhevaapaajärjestelmän ja siihen liittyvän lainsäädännön kehittämistä, jotta perheiden erilaiset elämäntilanteet huomioitaisiin yhdenvertaisella tavalla." Kyllä minä itse näen nämä lausumat hyvin tärkeinä asioita. Kyllä ne meitä ohjaavat, ne muistuttavat meitä, ne tulevat vuosi toisensa jälkeen meidän eteemme jossakin tilanteessa tarkastusvaliokunnassa, ja me mietimme, mitä (Puhemies koputtaa) niille tehdään, ja ovatko ne edenneet. Eli siinä mielessä kyllä se huoli kuvastuu tästä lausumasta, ja tätä varmasti käsitellään ja pidetään huoli siitä, että näitä tärkeitä teemoja, mitä on nostettu esille, epäkohtia, kehitettäviä asioita edelleen viedään eteenpäin. Siinä tarvitaan sitkeyttä, ja on hyvä, että täällä puhutaan ja jaetaan ajatuksia. Isien, äitien ja ennen kaikkea lasten asia on meidän kaikkien yhteinen, ja on tärkeää, että lapsella on hyvä, lähellä oleva vanhempi, isä tai äiti, ja että he ovat yhdenvertaisessa asemassa.

15.39 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Halusin vielä pyytää puheenvuoron sanoakseni, että on todella hyvä ja kunnioitettava asia ja on korkea aika nostaa tässä maassa uudelleen meidän miesten ja isien, sanoisinko, profiilia ja mahdollisuuksia. Täällä ovat naisasianaiset olleet moneen, moneen kertaan äänessä ja naisten oikeuksia ja tasa-arvoa vieneet eteenpäin, mutta tuntuu, että isien, biologisten isien, tärkeys ja arvo on monta kertaa jäänyt taka-alalle. Siinä mielessä tietysti nämä, niin kuin edustaja Juvonen on puhunut kauniisti ja oikein, ovat hyviä ja kannatettavia asioita.

Kun ajatellaan sitä, että nyt nämä liitännäislakeina sukupuolineutraalin avioliittolain myötä koskettavat kuitenkin varsin pientä joukkoa, jonka asemaan tässä tartutaan ja jota parannetaan, niin samanaikaisesti meillä on ollut eroperheitä kymmeniä, kymmeniä vuosia ja eroperheitä, joissa on koettu hyvin traagisia ja kipeitä menetyksiä ja eroja lapsista ja etäännyttämistä ja huoltajakiistoja ja niin edelleen. Tuntuu jotenkin sydäntä raapivalta — sanoisinko niin — esimerkiksi se, kun Isät lasten asialla ry:n edustaja antoi paperin, jossa sanotaan, että "olemme taas menossa tilanteeseen, jossa yksittäisen vähemmistön ongelma pyritään ratkomaan kovalla kiireellä sekä sellaisella tavalla, joka tekee monien avioeron kokeneiden suomalaisten ongelmien ratkomisen mahdottomaksi". Eli nyt parannetaan joidenkin asemaa, kun sitten on iso joukko näitä, jotka ovat käyneet jo valtavan kipeitä jaksia ja kokemuksia elämässä, ja olisin suonut, että ennen kuin viedään näitä asioita eteenpäin, niin olisi pysähdytty ja katsottu tarkemmin ja samanaikaisesti huolehdittu kaikkien näidenkin kansalaisten oikeuksista. Taloudellisesti, euroja ajatellen se ei olisi ollut millään muotoa mahdotonta — tahtotilasta ja asenteesta tämä oli enemmänkin kiinni.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen godkände innehållet i lagförslag 1—8 i proposition RP 232/2016 rd enligt betänkandet. Första behandlingen av lagförslagen avslutades.